

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

**Dokumenty dla osób, które mają zamiar wnieść
skargę do Europejskiego Trybunału Praw
Człowieka**

Konwencja Praw Człowieka	str. 3
Formularz skargi	część środkowa
Informacja dla osób, które mają zamiar wnieść skargę	str. 24
Daty wejścia w życie Konwencji i Protokołów	str. 28
Formularz pełnomocnictwa	str. 31

WAŻNE

Przed podjęciem decyzji, czy może Pan/Pani wnieść skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, proszę szczegółowo zapoznać się z treścią Konwencji oraz Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę.

Jeśli w Pani/Pana sprawie spełnione są warunki, o których mowa w ww. dokumentach, proszę oddzielić od niniejszego pliku strony formularza skargi (środkowa część) oraz wypełnić go zgodnie z instrukcjami zawartymi w Informacji.

Formularz pełnomocnictwa należy odesłać jedynie w przypadku, gdy jest Pani/Pan reprezentowana/y przez pełnomocnika.

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

Polish version/Version polonaise
Tłumaczenie

**Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności
po nowelizacji przez Protokół nr 11**

z Protokołem dodatkowym oraz Protokołami nr 4, 6 i 7

Niniejszy tekst jednolity Konwencji został opracowany z uwzględnieniem Protokołu Nr 3 do Konwencji (STE nr 45), który wszedł w życie 21 września 1970, i Protokołu nr 5 (STE nr 55), który wszedł w życie 20 grudnia 1971. W tekście zostały także uwzględnione zmiany w tekście Konwencji wprowadzone Protokołem nr 8 (STE nr 118). Protokół Nr 8 wszedł w życie 1 stycznia 1990 i zawierał, między innymi, zmiany wprowadzone poprzednio w tekście Konwencji na mocy Protokołu Nr 2 (STE nr 44), który stanowił, zgodnie z jego art. 5 par. 3, integralną część Konwencji od dnia jego wejścia w życie 21 września 1970. Wszystkie postanowienia Konwencji, które zostały zmienione lub dodane przez te Protokoły, zostały zastąpione przez postanowienia Protokołu Nr 11 (STE nr 155), który wszedł w życie 1 listopada 1998. Z dniem wejścia w życie Protokołu Nr 11, postanowienia Protokołu Nr 9 (STE nr 140), który wszedł w życie 1 października 1994, tracą moc obowiązującą.

Kancelaria Europejskiego Trybunału Praw Człowieka
wrzesień 2003

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Rzym, 4 listopada 1950

Rządy Państw-Sygnatariuszy niniejszej Konwencji, członkowie Rady Europy,

Zważywszy na Powszechną Deklarację Praw Człowieka uchwaloną 10 grudnia 1948 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych;

Zważywszy, że owa Deklaracja zmierza do zapewnienia powszechnego i efektywnego stosowania zawartych w niej praw;

Zważywszy, że celem Rady Europy jest osiągnięcie większej jedności jej członków i że jednym ze sposobów osiągnięcia tego celu jest ochrona oraz rozwój praw człowieka i podstawowych wolności;

Potwierdzając swoją głęboką wiarę w te podstawowe wolności, które są fundamentem sprawiedliwości i pokoju na świecie i których zachowanie opiera się głównie z jednej strony na rzeczywistości demokratycznym ustroju politycznym, z drugiej na jednolitym pojmowaniu i wspólnym poszanowaniu praw człowieka, do których się one odwołują;

Zdecydowane jako Rządy Państw europejskich działających w tym samym duchu i posiadających wspólne dziedzictwo ideałów i tradycji politycznych, poszanowania wolności i rządów prawa, podjąć pierwsze kroki w celu zbiorowego zagwarantowania niektórych praw wymienionych w Powszechnej Deklaracji,

Uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1 – Obowiązek przestrzegania praw człowieka

Wysokie Układające się Strony zapewniają każdemu człowiekowi, podlegającemu ich jurysdykcji, prawa i wolności określone w Rozdziale I niniejszej Konwencji.

ROZDZIAŁ I – PRAWA I WOLNOŚCI

Artykuł 2 – Prawo do życia

- 1 Prawo każdego człowieka do życia jest chronione przez ustawę. Nikt nie może być umyślnie pozbawiony życia, wyjąwszy przypadki wykonania wyroku sądowego skazującego za przestępstwo, za które ustawa przewiduje taką karę.
- 2 Pozbawienie życia nie będzie uznane za sprzeczne z tym Artykułem, jeżeli nastąpi w wyniku bezwzględnie koniecznego użycia siły:
 - a w obronie jakiegokolwiek osoby przed bezprawną przemocą;
 - b w celu wykonania zgodnego z prawem zatrzymania lub uniemożliwienia ucieczki osobie pozbawionej wolności zgodnie z prawem;
 - c w działaniach podjętych zgodnie z prawem w celu stłumienia zamieszek lub powstania.

Artykuł 3 – Zakaz tortur

Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.

Artykuł 4 – Zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej

- 1 Nikt nie może być trzymany w niewoli lub w poddaństwie.
- 2 Nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej.
- 3 W rozumieniu tego Artykułu pojęcie "Pracy przymusowej lub obowiązkowej" nie obejmuje:
 - a żadnej pracy, jakiej wymaga się zwykle w ramach wykonywania kary pozbawienia wolności orzeczonej zgodnie z postanowieniami Artykułu 5 niniejszej Konwencji lub w okresie warunkowego zwolnienia;
 - b żadnej służby o charakterze wojskowym, bądź służby wymaganej zamiast obowiązkowej służby wojskowej w tych krajach, które uznają odmowę służby wojskowej ze względu na przekonania;
 - c żadnych świadczeń wymaganych w stanach nadzwyczajnych lub klęsk zagrażających życiu lub dobru społeczeństwa;
 - d żadnej pracy ani świadczeń stanowiących część zwykłych obowiązków obywatelskich.

Artykuł 5 – Prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego

- 1 Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być pozbawiony wolności, z wyjątkiem następujących przypadków i w trybie ustalonym przez prawo:
 - a zgodnie z prawem pozbawienia wolności w wyniku skazania przez właściwy sąd;
 - b zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w przypadku niepodporządkowania się wydanemu zgodnie z prawem orzeczeniu sądu lub w celu zapewnienia wykonania określonego w ustawie obowiązku;
 - c zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą lub jeśli jest to konieczne w celu zapobieżenia popełnienia takiego czynu lub uniemożliwienia ucieczki po jego dokonaniu;
 - d pozbawienia nieletniego wolności na podstawie zgodnego z prawem orzeczenia w celu ustanowienia nadzoru wychowawczego lub zgodnego z prawem pozbawienia nieletniego wolności w celu postawienia go przed właściwym organem;
 - e zgodnego z prawem pozbawienia wolności osoby w celu zapobieżenia szerzeniu przez nią choroby zakaźnej, osoby umyślowo chorej, alkoholika, narkomana lub włóczęgi;
 - f zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania osoby w celu zapobieżenia jej nielegalnemu wkroczeniu na terytorium państwa lub osoby, przeciwko której toczy się postępowanie o wydalenie lub ekstradycję.
- 2 Każdy, kto został zatrzymany, powinien zostać niezwłocznie i w zrozumiałym dla niego języku poinformowany o przyczynach zatrzymania i o stawianych mu zarzutach.

- 3 Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ustępu 1 lit c) niniejszego Artykułu powinien zostać niezwłocznie postawiony przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę do wykonywania władzy sądowej i ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może zostać uzależnione od udzielenia gwarancji zapewniających stawienie się na rozprawę.
- 4 Każdy, kto został pozbawiony wolności przez zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo odwołania się do sądu w celu ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności i zarządzenia zwolnienia, jeżeli pozbawienie wolności jest niezgodne z prawem.
- 5 Każdy, kto został pokrzywdzony przez niezgodne z treścią tego Artykułu zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo do odszkodowania.

Artykuł 6 – Prawo do rzetelnego procesu sądowego

- 1 Każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej. Postępowanie przed sądem jest jawne, jednak prasa i publiczność mogą być wyłączone z całości lub części rozprawy sądowej ze względów obyczajowych, z uwagi na porządek publiczny lub bezpieczeństwo państwowe w społeczeństwie demokratycznym, gdy wymaga tego dobro małoletnich lub gdy służy to ochronie życia prywatnego stron albo też w okolicznościach szczególnych, w granicach uznanych przez sąd za bezzwzględnie konieczne, kiedy jawność mogłaby przynieść szkodę interesom wymiaru sprawiedliwości.
- 2 Każdego oskarżonego o popełnienie czynu zagrożonego karą uważa się za niewinnego do czasu udowodnienia mu winy zgodnie z ustawą.
- 3 Każdy oskarżony o popełnienie czynu zagrożonego karą ma co najmniej prawo do:
 - a niezwłocznego otrzymania szczegółowej informacji w języku dla niego zrozumiałym o istocie i przyczynie skierowanego przeciwko niemu oskarżenia;
 - b posiadania odpowiedniego czasu i możliwości do przygotowania obrony;
 - c bronięcia się osobiście lub przez ustanowionego przez siebie obrońcę, a jeśli nie ma wystarczających środków na pokrycie kosztów obrony, do bezpłatnego korzystania z pomocy obrońcy wyznaczonego z urzędu, gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości;
 - d przesłuchania lub spowodowania przesłuchania świadków oskarżenia oraz żądania obecności i przesłuchania świadków obrony na takich samych warunkach jak świadków oskarżenia;
 - e korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza, jeżeli nie rozumie lub nie mówi językiem używanym w sądzie.

Artykuł 7 – Zakaz karania bez podstawy prawnej

- 1 Nikt nie może być uznany za winnego popełnienia czynu polegającego na działaniu lub zaniechaniu działania, który według prawa wewnętrznego lub międzynarodowego nie stanowił czynu zagrożonego karą w czasie jego popełnienia. Nie będzie również wymierzona kara surowsza od tej, którą można było wymierzyć w czasie, gdy czyn zagrożony karą został popełniony.
- 2 Niniejszy Artykuł nie stanowi przeszkody w sądzeniu i karaniu osoby winnej działania lub zaniechania, które w czasie popełnienia stanowiły czyn zagrożony karą według ogólnych zasad uznanych przez narody cywilizowane.

Artykuł 8 – Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego

- 1 Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.
- 2 Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności osób.

Artykuł 9 – Wolność myśli, sumienia i wyznania

- 1 Każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania; prawo to obejmuje wolność zmiany wyznania lub przekonań oraz wolność uzewnętrzniania indywidualnie lub wspólnie z innymi, publicznie lub prywatnie, swego wyznania lub przekonań przez uprawianie kultu, nauczanie, praktykowanie i czynności rytualne.
- 2 Wolność uzewnętrzniania wyznania lub przekonań może podlegać jedynie takim ograniczeniom, które są przewidziane przez ustawę i konieczne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na interesy bezpieczeństwa publicznego, ochronę porządku publicznego, zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.

Artykuł 10 – Wolność wyrażania opinii

- 1 Każdy ma prawo do wolności wyrażania opinii. Prawo to obejmuje wolność posiadania poglądów oraz otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice państwowe. Niniejszy przepis nie wyklucza prawa Państw do poddania procedurze zezwoleń przedsięwzięciom radiowych, telewizyjnym lub kinematograficznym.
- 2 Korzystanie z tych wolności pociągających za sobą obowiązki i odpowiedzialność może podlegać takim wymogom formalnym, warunkom, ograniczeniom i sankcjom, jakie są przewidziane przez ustawę i niezbędne w społeczeństwie demokratycznym w interesie bezpieczeństwa państwowego, integralności terytorialnej lub bezpieczeństwa publicznego ze względu na konieczność zapobieżenia zakłóceniu porządku lub przestępstwu, z uwagi na ochronę zdrowia i moralności, ochronę dobrego imienia i praw innych osób oraz ze względu na zapobieżenie ujawnieniu informacji poufnych lub na zagwarantowanie powagi i bezstronności władzy sądowej.

Artykuł 11 – Wolność zgromadzeń i stowarzyszania się

- 1 Każdy ma prawo do swobodnego, pokojowego zgromadzenia się oraz do swobodnego stowarzyszania się, łącznie z prawem tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich dla ochrony swoich interesów.
- 2 Wykonywanie tych praw nie może podlegać innym ograniczeniom niż te, które określa ustawa i które są konieczne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na interesy bezpieczeństwa państwowego lub publicznego, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwu, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. Niniejszy przepis nie stanowi przeszkody w nakładaniu zgodnych z prawem ograniczeń korzystania z tych praw przez członków sił zbrojnych, policji lub administracji państwowej.

Artykuł 12 – Prawo do zawarcia małżeństwa

Mężczyźni i kobiety w wieku małżeńskim mają prawo do zawarcia małżeństwa i założenia rodziny zgodnie z ustawami krajowymi regulującymi korzystanie z tego prawa.

Artykuł 13 – Prawo do skutecznego środka odwoławczego

Każdy, kogo prawa i wolności zawarte w niniejszej Konwencji zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka odwoławczego do właściwego organu państwowego także wówczas, gdy naruszenia dokonały osoby wykonujące swoje funkcje urzędowe.

Artykuł 14 – Zakaz dyskryminacji

Korzystanie z praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji powinno być zapewnione bez dyskryminacji wynikającej z takich powodów jak płeć, rasa, kolor skóry, język, religia, przekonania polityczne i inne, pochodzenie narodowe lub społeczne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie bądź z jakichkolwiek innych przyczyn.

Artykuł 15 – Uchylenie stosowania zobowiązań w stanie niebezpieczeństwa publicznego

- 1 W przypadku wojny lub innego niebezpieczeństwa publicznego zagrażającego życiu narodu, każda z Wysokich Układających się Stron może podjąć środki uchylające stosowanie zobowiązań wynikających z niniejszej Konwencji w zakresie ściśle odpowiadającym wymogom sytuacji, pod warunkiem, że środki te nie są sprzeczne z innymi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego.
- 2 Na podstawie powyższego przepisu nie można uchylić zobowiązań wynikających z Artykułu 2, z wyjątkiem przypadków śmierci będących wynikiem zgodnych z prawem działań wojennych oraz zobowiązań zawartych w Artykułach 3, 4 (ustęp 1) i 7.
- 3 Każda z Wysokich Układających się Stron korzystając z prawa do uchylenia zobowiązań poinformuje wyczerpująco Sekretarza Generalnego Rady Europy o środkach, które podjęła oraz powodach ich zastosowania. Informować będzie również Sekretarza Generalnego Rady Europy, kiedy podjęte środki przestaną działać, a przepisy Konwencji będą ponownie w pełni stosowane.

Artykuł 16 – Ograniczenia działalności publicznej cudzoziemców

Żadnego z postanowień Artykułów 10, 11 i 14 nie można uznać za wyłączające prawo Wysokiej Układającej się Strony do ograniczenia działalności politycznej cudzoziemców.

Artykuł 17 – Zakaz nadużycia praw

Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie może być interpretowane jako przyznanie jakiegokolwiek Państwu, grupie lub osobie prawa do podjęcia działań lub dokonania aktu zmierzającego do zniweczenia praw i wolności wymienionych w niniejszej Konwencji, albo ich ograniczenia w większym stopniu, niż to przewiduje Konwencja.

Artykuł 18 – Granice stosowania ograniczeń praw

Ograniczenia praw i wolności, na które zezwala niniejsza Konwencja, nie będą stosowane w innych celach, niż te, dla których je wprowadzono.

ROZDZIAŁ II – EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Artykuł 19 – Utworzenie Trybunału

W celu zapewnienia przestrzegania zobowiązań wynikających dla Wysokich Układających się Stron z Konwencji i jej protokołów tworzy się Europejski Trybunał Praw Człowieka, zwany dalej "Trybunałem".

Artykuł 20 – Liczba sędziów

Trybunał składa się z sędziów, których liczba równa jest liczbie Wysokich Układających się Stron.

Artykuł 21 – Wymogi sprawowania urzędu

- 1 Sędziowie powinni być ludźmi o najwyższym poziomie moralnym i muszą albo posiadać kwalifikacje do sprawowania wysokiego urzędu sędziowskiego, albo być prawnikami o uznanej kompetencji.
- 2 Sędziowie zasiadają w Trybunale we własnym imieniu.
- 3 W okresie sprawowania urzędu sędziowie nie mogą brać udziału w żadnej działalności, która nie daje się pogodzić z niezawisłością, bezstronnością albo wymaganiami piastowania urzędu w pełnym wymiarze czasu; wszelkie kwestie wynikające ze stosowania niniejszego ustępu rozstrzyga Trybunał.

Artykuł 22 – Wybór sędziów

- 1 Sędziów wybiera Zgromadzenie Parlamentarne w odniesieniu do każdej Wysokiej Układającej się Strony, większością głosów, z listy trzech kandydatów przedstawionych przez Wysoką Układającą się Stronę.
- 2 Taką samą procedurę stosuje się w celu uzupełnienia składu Trybunału w przypadku przystąpienia nowych Wysokich Układających się Stron oraz przy obsadzaniu wakujących miejsc.

Artykuł 23 – Kadencja

- 1 Sędziowie są wybierani na okres sześciu lat. Mogą oni być wybrani ponownie. Jednakże kadencja połowy sędziów wybranych w pierwszych wyborach upływa po trzech latach.
- 2 Sędziowie, których kadencja ma upłynąć z końcem początkowego okresu trzech lat, są wyznaczeni w drodze losowania przez Sekretarza Generalnego Rady Europy bezpośrednio po ich wyborze.
- 3 Aby zapewnić, w stopniu, w jakim jest to możliwe, odnowienie kadencji połowy składu sędziowskiego co trzy lata, Zgromadzenie Parlamentarne może przed rozpoczęciem każdego kolejnych wyborów postanowić, że kadencja lub kadencje jednego lub większej liczby sędziów, którzy mają być wybrani, będzie inna niż sześcioletnia, jednak nie dłuższa niż dziewięć lat i nie krótsza niż trzy lata.
- 4 W przypadkach, gdy chodzi o więcej niż jeden mandat i gdy Zgromadzenie Parlamentarne zastosuje ustęp poprzedni, przydział mandatów zostanie dokonany w drodze losowania przez Sekretarza Generalnego Rady Europy bezpośrednio po zakończeniu wyborów.
- 5 Sędzia wybrany na miejsce sędziego, którego kadencja jeszcze nie upłynęła, sprawuje swój urząd przez okres pozostający do zakończenia kadencji swego poprzednika.
- 6 Kadencja sędziów upływa z chwilą osiągnięcia przez nich wieku 70 lat.
- 7 Sędziowie sprawują swój urząd do czasu ich zastąpienia. Sprawują oni jednak nadal urząd w odniesieniu do spraw, w których rozpoznawaniu uczestniczyli.

Artykuł 24 – Odwoływanie

Żaden sędzia nie może być odwołany ze swojego urzędu, chyba że pozostali sędziowie postanowią większością dwóch trzecich głosów, że przestał on spełniać stawiane mu wymogi.

Artykuł 25 – Kancelaria i sekretarze prawni

Trybunał posiada Kancelarię, której funkcje i organizację określa regulamin Trybunału. Trybunał korzysta z pomocy sekretarzy prawnych.

Artykuł 26 – Zgromadzenie plenarne Trybunału

Zgromadzenie plenarne Trybunału:

- a wybiera swojego Przewodniczącego i jednego lub dwóch Wiceprzewodniczących na okres trzech lat; mogą oni być wybrani ponownie;
- b tworzy Izby ustanowione na czas określony;
- c wybiera Przewodniczących Izb Trybunału; mogą oni być wybrani ponownie;
- d uchwała regulamin Trybunału i
- e wybiera Szefa Kancelarii i jednego lub więcej Zastępców Szefa Kancelarii.

Artykuł 27 – Komitet, Izby i Wielka Izba

- 1 W celu rozpatrzenia wniesionych do niego spraw Trybunał zasiada w składzie Komitetów trzech sędziów, Izby siedmiu sędziów i Wielkiej Izby siedemnastu sędziów. Komitety powoływane są przez Izby na czas określony.
- 2 W składzie Izby i Wielkiej Izby zasiada z urzędu sędzia wybrany z ramienia zainteresowanego Państwa-Strony lub, w przypadku braku takiego sędziego albo gdy nie może on pełnić swojej funkcji, inna osoba wybrana przez zainteresowane Państwo do pełnienia funkcji sędziego.
- 3 W składzie Wielkiej Izby zasiada także Przewodniczący Trybunału, Wiceprzewodniczący, Przewodniczący Izby oraz inni sędziowie wybrani zgodnie z regulaminem Trybunału. W przypadku przekazania sprawy do Wielkiej Izby w trybie Artykułu 43, żaden sędzia ze składu Izby, która wydała wyrok, nie zasiada w składzie Wielkiej Izby, z wyjątkiem Przewodniczącego Izby i sędziego, który zasiadał w Izbie z ramienia zainteresowanego Państwa-Strony.

Artykuł 28 – Uznanie niedopuszczalności skargi przez Komitet

Komitet może, głosując jednomyślnie, uznać za niedopuszczalną lub skreślić z listy spraw skargę indywidualną wniesioną na podstawie Artykułu 34, jeżeli taka decyzja może być podjęta bez dalszego rozpoznawania sprawy. Decyzja taka jest ostateczna.

Artykuł 29 – Decyzja Izby o dopuszczalności i zasadności skargi

- 1 Jeżeli decyzja nie została podjęta w trybie przewidzianym w Artykule 28, decyzję w sprawie dopuszczalności i zasadności skargi indywidualnej, wniesionej na podstawie Artykułu 34, podejmuje Izba.
- 2 O dopuszczalności i zasadności skarg między państwowych, wniesionych na podstawie Artykułu 33, decyduje Izba.
- 3 Rozstrzygnięcie co do dopuszczalności skargi następuje w drodze wydania odrębnej decyzji, chyba że Trybunał, w wyjątkowych przypadkach, postanowi inaczej.

Artykuł 30 – Zrzeczenie się właściwości na rzecz Wielkiej Izby

Jeżeli w sprawie toczącej się przed Izbą powstaje poważne zagadnienie dotyczące interpretacji Konwencji lub jej Protokołów, lub jeżeli rozstrzygnięcie takiego zagadnienia może doprowadzić do powstania sprzeczności między tym rozstrzygnięciem a wyrokiem, który został uprzednio wydany przez Trybunał, Izba może, w każdym czasie przed wydaniem wyroku, zrzec się rozpoznawania sprawy i przekazać ją do rozpoznania przez Wielką Izbę, chyba, że sprzeciwi się temu jedna ze stron.

Artykuł 31 – Kompetencje Wielkiej Izby

Wielka Izba:

- a rozstrzyga skargi wniesione na podstawie Artykułu 33 lub Artykułu 34, jeżeli Izba zrzekła się właściwości na podstawie Artykułu 30 Konwencji, albo jeżeli sprawa została jej przekazana w trybie wskazanym w Artykule 43, oraz
- b rozpatruje wnioski o wydanie opinii doradczych przedłożone w trybie Artykułu 47.

Artykuł 32 – Właściwość Trybunału

- 1 Trybunał jest właściwy do rozpoznawania wszystkich spraw dotyczących interpretacji i stosowania Konwencji i jej Protokołów, które zostaną mu przedłożone na podstawie Artykułów 33, 34 i 47.
- 2 Spór dotyczący właściwości Trybunału rozstrzyga sam Trybunał.

Artykuł 33 – Sprawy ze skargi międzypaństwowej

Każda z Wysokich Układających się Stron może wnieść skargę do Trybunału, jeżeli uważa, że inna Wysoka Układająca się Strona naruszyła postanowienia Konwencji lub jej Protokołów.

Artykuł 34 – Skargi indywidualne

Trybunał może przyjmować skargi każdej osoby, organizacji pozarządowej lub grupy jednostek, które uważa, że stała się ofiarą naruszenia przez jedną z Wysokich Układających się Stron praw zawartych w Konwencji lub jej Protokołach. Wysokie Układające się Strony zobowiązują się nie przeszkadzać w żaden sposób skutecznemu wykonywaniu tego prawa.

Artykuł 35 – Warunki dopuszczalności skargi

- 1 Trybunał może rozpoznawać sprawę dopiero po wyczerpaniu wszystkich środków odwoławczych, przewidzianych prawem wewnętrznym, zgodnie z powszechnie uznanymi zasadami prawa międzynarodowego, i jeżeli sprawa została wniesiona w ciągu sześciu miesięcy od daty podjęcia ostatecznej decyzji.
- 2 Trybunał nie rozpoznaje żadnej skargi indywidualnej wniesionej zgodnie z Artykułem 34, która:
 - a jest anonimowa, lub
 - b jest co do istoty identyczna ze sprawą już rozpoznawaną przez Trybunał lub ze sprawą, która została poddana innej międzynarodowej procedurze zmierzającej do ustalenia faktów lub do wydania orzeczenia i jeżeli skarga nie zawiera nowych istotnych informacji.
- 3 Trybunał uznaje za niedopuszczalną każdą skargę indywidualną wniesioną na podstawie Artykułu 34, jeżeli uważa, że skarga nie daje się pogodzić z postanowieniami Konwencji lub jej Protokołów, jest w sposób oczywisty nieuzasadniona lub stanowi nadużycie prawa do skargi.

- 4 Trybunał odrzuca każdą skargę, którą uzna za niedopuszczalną w rozumieniu niniejszego Artykułu. Decyzja o odrzuceniu skargi może zostać podjęta w każdej fazie postępowania.

Artykuł 36 – Interwencja strony trzeciej

- 1 We wszystkich sprawach rozpoznawanych przez Izbę lub Wielką Izbę, Wysoka Układająca się Strona, której obywatelem jest skarżący, ma prawo do przedkładania pisemnych uwag i do uczestniczenia w rozprawach.
- 2 Przewodniczący Trybunału może, działając w interesie wymiaru sprawiedliwości, zaprosić Wysoką Układającą się Stronę, która nie jest Stroną w postępowaniu lub każdą zainteresowaną osobę inną niż skarżący, do przedkładania pisemnych uwag i do uczestnictwa w rozprawach.

Artykuł 37 – Skreślenie skargi z listy

- 1 Trybunał może w każdej fazie postępowania zdecydować o skreśleniu skargi z listy spraw, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że:
 - a wnoszący nie podtrzymuje swej skargi lub,
 - b spór został już rozstrzygnięty lub,
 - c z jakiegokolwiek innej przyczyny ustalonej przez Trybunał dalsze rozpoznawanie skargi nie jest uzasadnione.

Jednakże Trybunał kontynuuje rozpoznawanie skargi, jeśli wymaga tego poszanowanie praw człowieka w rozumieniu niniejszej Konwencji.

- 2 Trybunał może podjąć decyzję o ponownym wpisaniu skargi na listę spraw, jeżeli uzna, że okoliczności uzasadniają takie postępowanie.

Artykuł 38 – Rozpoznawanie spraw i procedura polubownego ich załatwiania

- 1 Jeżeli Trybunał uzna skargę za dopuszczalną:
 - a kontynuuje rozpoznawanie sprawy z udziałem przedstawicieli stron i, jeżeli zachodzi taka potrzeba, podejmuje dochodzenie, a zainteresowane Państwa udzielą wszelkich niezbędnych ułatwień dla jego skutecznego przeprowadzenia;
 - b pozostaje do dyspozycji zainteresowanych stron celem polubownego załatwienia sprawy na zasadach poszanowania praw człowieka w rozumieniu Konwencji i jej Protokołów.
- 2 Postępowanie prowadzone w trybie opisanym w ustępie 1 b) jest poufne.

Artykuł 39 – Polubowne załatwienie sprawy

Jeżeli zdołano doprowadzić do polubownego załatwienia sprawy, Trybunał decyduje o skreśleniu skarg z listy spraw w formie decyzji, która ogranicza się do krótkiego przedstawienia faktów i przyjętego rozwiązania.

Artykuł 40 – Publiczny charakter rozpraw i jawność dokumentów

- 1 Rozprawy przed Trybunałem są publiczne, chyba że Trybunał zdecyduje inaczej ze względu na okoliczności sprawy.
- 2 Dokumenty złożone u Szefa Kancelarii Trybunału są publicznie dostępne, chyba że Przewodniczący Trybunału zdecyduje inaczej.

Artykuł 41 – Słuszne zadośćuczynienie

Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi taka potrzeba, o przyznaniu słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie.

Artykuł 42 – Wyroki Izb

Wyroki Izb stają się ostateczne zgodnie z postanowieniami Artykułu 44 ustęp 2.

Artykuł 43 – Przekazanie sprawy do Wielkiej Izby

- 1 W okresie trzech miesięcy od daty wydania wyroku przez Izbę każda ze stron postępowania może, w wyjątkowych przypadkach, wnioskować o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby.
- 2 Zespół pięciu sędziów Wielkiej Izby przyjmie wniosek, jeżeli w sprawie pojawia się poważne zagadnienie dotyczące interpretacji lub stosowania Konwencji lub jej Protokołów lub istotna kwestia o znaczeniu ogólnym.
- 3 Jeżeli zespół przyjął wniosek, sprawę rozstrzyga Wielka Izba przez wydanie wyroku.

Artykuł 44 – Ostateczne wyroki

- 1 Wyrok Wielkiej Izby jest ostateczny.
- 2 Wyrok Izby staje się ostateczny
 - a jeżeli strony oświadczą, że nie będą składać wniosku o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby, lub
 - b po upływie trzech miesięcy od daty wydania wyroku, jeżeli nie złożono wniosku o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby, lub
 - c jeżeli zespół Wielkiej Izby odrzuci wniosek o przekazanie sprawy Wielkiej Izbie w trybie Artykułu 43.
- 3 Ostateczny wyrok podlega opublikowaniu.

Artykuł 45 – Uzasadnianie wyroków i decyzji

- 1 Wyroki, jak również decyzje co do dopuszczalności skargi, zawierają uzasadnienie.
- 2 Jeżeli wyrok w całości lub w części nie wyraża jednomyślnej opinii sędziów, każdy sędzia jest uprawniony do załączenia opinii odrębnej.

Artykuł 46 – Moc obowiązująca oraz wykonywanie wyroków

- 1 Wysokie Układające się Strony zobowiązują się do przestrzegania ostatecznego wyroku Trybunału we wszystkich sprawach, w których są stronami.
- 2 Ostateczny wyrok Trybunału przekazuje się Komitetowi Ministrów, który czuwa nad jego wykonaniem.

Artykuł 47 – Opinie doradcze

- 1 Trybunał może, na wniosek Komitetu Ministrów, wydawać opinie doradcze w kwestiach prawnych dotyczących wykładni Konwencji i jej Protokołów.

- 2 Powyższe opinie nie mogą dotyczyć treści i zakresu praw i wolności określonych w Rozdziale I Konwencji i jej Protokołach, ani jakichkolwiek innych zagadnień, które Trybunał lub Komitet Ministrów mogłyby rozpatrywać w wyniku postępowania podjętego na podstawie postanowień Konwencji.
- 3 Decyzje Komitetu Ministrów w sprawie wniosku o wydanie opinii doradczej przez Trybunał podejmowane są większością głosów przedstawicieli uprawnionych do zasiadania w Komitecie.

Artykuł 48 – Kompetencja doradcza Trybunału

Trybunał rozstrzyga, czy wniosek o wydanie opinii doradczej przedłożony przez Komitet Ministrów mieści się w jego kompetencjach określonych w Artykule 47.

Artykuł 49 – Uzasadnienie opinii doradczych

- 1 Opinia doradcza Trybunału zawiera uzasadnienie.
- 2 Jeżeli opinia doradcza w całości lub w części nie wyraża jednomyślnej opinii sędziów, każdy sędzia jest uprawniony do załączenia opinii odrębnej.
- 3 Opinię doradczą przekazuje się Komitetowi Ministrów.

Artykuł 50 – Koszty działalności Trybunału

Koszty działalności Trybunału ponosi Rada Europy.

Artykuł 51 – Przywileje i immunitety sędziów

Sędziowie są uprawnieni w czasie pełnienia swoich funkcji do korzystania z przywilejów i immunitetów przewidzianych w Artykule 40 Statutu Rady Europy i w porozumieniach zawartych na jego podstawie.

ROZDZIAŁ III – POSTANOWIENIA RÓŻNE

Artykuł 52 – Zasięgnięcie informacji przez Sekretarza Generalnego

Na żądanie Sekretarza Generalnego Rady Europy każda Wysoka Układająca się Strona złoży wyjaśnienia w sprawie sposobu, w jaki jej prawo wewnętrzne zapewnia skuteczne stosowanie wszystkich postanowień niniejszej Konwencji.

Artykuł 53 – Ochrona uznanych praw człowieka

Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie będzie interpretowane jako ograniczające lub wyłączone jakiegokolwiek prawa człowieka lub podstawowe wolności, które mogą być zagwarantowane przez ustawę każdej Wysokiej Układającej się Strony lub jakąkolwiek inną umowę, której Państwo to jest stroną.

Artykuł 54 – Kompetencje Komitetu Ministrów

Żadne z postanowień niniejszej Konwencji nie narusza uprawnień przyznanych Komitetowi Ministrów na podstawie Statutu Rady Europy.

Artykuł 55 – Wyłączenie innych środków rozstrzygnięcia sporów

Wysokie Układające się Strony zgadzają się, że wyjąwszy porozumienia szczególne, nie będą wykorzystywały obowiązujących między nimi traktatów, konwencji lub deklaracji dla skierowania w drodze skargi sporu powstałego w związku z interpretacją

lub stosowaniem niniejszej Konwencji do rozpatrzenia w ramach innych sposobów rozstrzygnięcia sporów niż przewidziane w niniejszej Konwencji.

Artykuł 56 – Terytorialny zakres stosowania

- 1 Każde Państwo może w chwili ratyfikacji lub w jakimkolwiek późniejszym czasie oświadczyć w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy, że niniejsza Konwencja obowiązywać będzie, z zastrzeżeniem ustępu 4 niniejszego Artykułu, na wszystkich lub niektórych terytoriach, za których stosunki międzynarodowe państwo to odpowiada.
- 2 Konwencja obowiązywać będzie na terytorium lub terytoriach wymienionych w notyfikacji począwszy od trzydziestego dnia po otrzymaniu tej notyfikacji przez Sekretarza Generalnego Rady Europy.
- 3 Postanowienia niniejszej Konwencji będą stosowane na tych terytoriach odpowiednio do miejscowych wymogów.
- 4 Każde Państwo, które złożyło deklarację na podstawie ustępu 1 niniejszego Artykułu, może w każdym późniejszym czasie uznać w odniesieniu do jednego lub wielu terytoriów wymienionych w tej deklaracji, kompetencję Trybunału do przyjmowania skarg od jednostek, organizacji pozarządowych lub grup osób, zgodnie z Artykułem 34 niniejszej Konwencji.

Artykuł 57 – Zastrzeżenia

- 1 Każde Państwo może, przy podpisaniu niniejszej Konwencji lub przy składaniu dokumentów ratyfikacyjnych, dokonać zastrzeżenia odnośnie do każdego z przepisów Konwencji w takim zakresie, w jakim ustawa obowiązująca na jego terytorium jest z tym przepisem niezgodna. Na podstawie niniejszego artykułu niedopuszczalne są zastrzeżenia o charakterze ogólnym.
- 2 Każde zastrzeżenie złożone na podstawie niniejszego Artykułu powinno zawierać krótkie przedstawienie treści ustawy, której dotyczy.

Artykuł 58 – Wypowiedzenie

- 1 Wysoka Układająca się Strona może wypowiedzieć niniejszą Konwencję nie wcześniej niż po upływie pięciu lat od daty, w której stała się jej Stroną i z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia zawartego w notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy, który poinformuje o tym inne Wysokie Układające się Strony.
- 2 Powyższe wypowiedzenie nie zwalnia zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony od zobowiązań wynikających z Konwencji w odniesieniu do każdego działania, które mogąc naruszać te zobowiązania byłoby podjęte przed upływem terminu, w którym wypowiedzenie stało się skuteczne.
- 3 Każda Wysoka Układająca się Strona, która przestaje być członkiem Rady Europy, przestaje być na tych samych warunkach Stroną niniejszej Konwencji.
- 4 Konwencja może być wypowiedziana zgodnie z przepisami poprzednich ustępów w odniesieniu do każdego terytorium, w stosunku do którego oświadczone o jej obowiązywaniu zgodnie z Artykułem 56.

Artykuł 59 – Podpisanie i ratyfikacja

- 1 Niniejsza Konwencja jest otwarta do podpisu dla Członków Rady Europy. Podlega ona ratyfikacji. Dokumenty ratyfikacyjne składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

- 2 Niniejsza Konwencja wejdzie w życie po złożeniu dziesięciu dokumentów ratyfikacyjnych.
- 3 W odniesieniu do każdego sygnatariusza, który dokona ratyfikacji w dalszej kolejności, Konwencja wchodzi w życie z dniem złożenia dokumentów ratyfikacyjnych.
- 4 Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje Członkom Rady Europy wejście w życie Konwencji, nazwy Wysokich Układających się Stron, które dokonały jej ratyfikacji oraz fakt złożenia kolejnych dokumentów ratyfikacyjnych.

Sporządzono w Rzymie, dnia 4 listopada 1950 roku w jednym egzemplarzu, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne; oryginał zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny przekaże uwierzytelnione odpisy każdemu z sygnatariuszy.

Protokół dodatkowy do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Paryż, 20 marca 1952

Państwa-Sygnatariusze, Członkowie Rady Europy,

zdecydowane podjąć odpowiednie środki zmierzające do zapewnienia wspólnych gwarancji praw i wolności, innych aniżeli te, które są już zawarte w Rozdziale I Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej "Konwencją"),

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1 – Ochrona własności

Każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z podstawowymi zasadami prawa międzynarodowego.

Powyższe postanowienia nie będą jednak w żaden sposób naruszać prawa Państwa do wydawania takich ustaw, jakie uzna za konieczne dla uregulowania sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym lub w celu zapewnienia uiszczania podatków bądź innych należności lub kar pieniężnych.

Artykuł 2 – Prawo do nauki

Nikt nie może być pozbawiony prawa do nauki. Wykonując swoje funkcje w dziedzinie wychowania i nauczania, Państwo uznaje prawo rodziców do zapewnienia tego wychowania i nauczania zgodnie z ich własnymi przekonaniem religijnymi i filozoficznymi.

Artykuł 3 – Prawo do wolnych wyborów

Wysokie Układające się Strony zobowiązują się organizować w rozsądnych odstępach czasu wolne wybory oparte na tajnym głosowaniu, w warunkach zapewniających swobodę wyrażania opinii ludności w wyborze ciała ustawodawczego.

Voir notice
See Notes
Zob. Informacja dla osób, które mają zamiar wnieść skargę
POL

Numéro de dossier File-number Numer skargi
--

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Conseil de l'Europe – *Council of Europe*
Strasbourg, France – *Strasburg, Francja*

REQUÊTE
APPLICATION
SKARGA

présentée en application de l'article 34 de la Convention européenne des Droits de l'Homme,
ainsi que des articles 45 et 47 du Règlement de la Cour

*under Article 34 of the European Convention on Human Rights
and Rules 45 and 47 of the Rules of Court*

*na podstawie artykułu 34 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka
oraz artykułów 45 i 47 Regulaminu Trybunału*

IMPORTANT: La présente requête est un document juridique et peut affecter vos droits et obligations
This application is a formal legal document and may affect your rights and obligations.

UWAGA: Niniejszy formularz jest oficjalnym dokumentem prawnym i może mieć wpływ na Państwa prawa
i obowiązki.

I. LES PARTIES
THE PARTIES
STRONY

A. LE REQUÉRANT / LA REQUÉRANTE
THE APPLICANT
SKARŻĄCY/SKARŻĄCA

(Renseignements à fournir concernant le / la requérant(e) et son / sa représentant(e) éventuel(le))
 (Fill in the following details of the applicant and the representative, if any)
 (Należy przedstawić informacje dotyczące skarżącego/skarżącej i ewentualnie jego/jej pełnomocnika)

1. Nom de famille 2. Prénom (s)
Surname / Nazwisko First name (s) / Imię (imiona)
- Sexe: masculin / féminin Sex: male / female Płeć: mężczyzna/kobieta
3. Nationalité 4. Profession
Nationality / Narodowość Occupation / Zawód
5. Date et lieu de naissance
Date and place of birth / Data i miejsce urodzenia
6. Domicile
Permanent address / Stały adres zamieszkania
7. Tel. N° / Numer telefonu
8. Adresse actuelle (si différente de 6.)
Present address (if different from 6.) / Aktualny adres (jeśli inny niż podany w pkt. 6)
9. Nom et prénom du / de la représentant(e)¹
Name of representative / Imię i nazwisko pełnomocnika**
10. Profession du / de la représentant(e)
Occupation of representative / Zawód pełnomocnika
11. Adresse du / de la représentant(e)
Address of representative / Adres pełnomocnika
12. Tel. N° / Numer telefonu Fax N° / Numer faksu

B. LA HAUTE PARTIE CONTRACTANTE
THE HIGH CONTRACTING PARTY
WYSOKA UKŁADAJĄCA SIĘ STRONA

(Indiquer ci-après le nom de l'Etat / des Etats contre le(s) quel(s) la requête est dirigée)
 (Fill in the name of the State(s) against which the application is directed)
 (Należy podać nazwę Państwa / Państw, przeciwko któremu / którym skierowana jest skarga)

13.

¹ Si le / la requérant(e) est représenté(e), joindre une procuration signée par le / la requérant(e) en faveur du / de la représentant(e).
 A form of authority signed by the applicant should be submitted if a representative is appointed.
 Jeżeli skarżący/skarżąca ustanowił/a pełnomocnika, należy załączyć podpisany formularz pełnomocnictwa.

II. EXPOSÉ DES FAITS
STATEMENT OF THE FACTS
OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE STANU FAKTYCZNEGO

(Voir § 19 (b) de la notice)

(See § 19 (b) of the Notes)

(Zob. § 19 lit. b Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę)

14.

Si nécessaire, continuer sur une feuille séparée
Continue on a separate sheet if necessary
Jeśli jest to konieczne, proszę kontynuować na osobnym arkuszu

**III. EXPOSÉ DE LA OU DES VIOLATION(S) DE LA CONVENTION ET / OU DES
PROTOCOLES ALLÉGUÉE(S), AINSI QUE DES ARGUMENTS À L'APPUI
STATEMENT OF ALLEGED VIOLATION(S) OF THE CONVENTION AND / OR
PROTOCOLS AND OF RELEVANT ARGUMENTS
OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE ZARZUCANYCH NARUSZEŃ KONWENCJI
I/LUB PROTOKOŁÓW, WRAZ Z UZASADNIENIEM**

(Voir § 19 (c) de la notice)

(See § 19 (c) of the Notes)

(Zob. § 19 lit. c Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę)

15.

IV. EXPOSÉ RELATIF AUX PRESCRIPTIONS DE L'ARTICLE 35 § 1 DE LA CONVENTION
STATEMENT RELATIVE TO ARTICLE 35 § 1 OF THE CONVENTION
OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE ART. 35 PAR. 1 KONWENCJI

(Voir § 19 (d) de la notice. Donner pour chaque grief, et au besoin sur une feuille séparée, les renseignements demandés sous les points 16 à 18 ci-après)

(See § 19 (d) of the Notes. If necessary, give the details mentioned below under points 16 to 18 on a separate sheet for each separate complaint)
 (Zob. § 19 lit. d Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę. Jeśli jest to konieczne, proszę przedstawić informacje wymienione w pkt. 16-18 na osobnych arkuszach, osobno dla każdego zarzutu)

16. Décision interne définitive (date et nature de la décision, organe – judiciaire ou autre – l'ayant rendue)
Final decision (date, court or authority and nature of decision)
Ostateczne orzeczenie (data; nazwa sądu lub organu, który wydał orzeczenie; rodzaj orzeczenia)
17. Autres décisions (énumérées dans l'ordre chronologique en indiquant, pour chaque décision, sa date, sa nature et l'organe – judiciaire ou autre – l'ayant rendue)
Other decisions (list in chronological order, giving date, court or authority and nature of decision for each of them)
Inne orzeczenia (proszę je wymienić w porządku chronologicznym, podając dla każdego z nich datę, nazwę sądu lub organu, który je wydał, oraz rodzaj orzeczenia)
18. Dispos(i)ez-vous d'un recours que vous n'avez pas exercé? Si oui, lequel et pour quel motif n'a-t-il pas été exercé?
Is there or was there any other appeal or other remedy available to you which you have not used? If so, explain why you have not used it.
Czy istnieją lub istniały inne możliwości odwołania się lub skuteczne środki prawne, które nie zostały wykorzystane?
Jeśli tak, proszę wyjaśnić, dlaczego nie zostały wykorzystane.

Si nécessaire, continuer sur une feuille séparée
 Continue on a separate sheet if necessary
 Jeśli jest to konieczne, proszę kontynuować na osobnym arkuszu

V. EXPOSÉ DE L'OBJET DE LA REQUÊTE
STATEMENT OF THE OBJECT OF THE APPLICATION
OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE TEGO, CZEGO DOMAGA SIĘ SKARŻĄCY

(Voir § 19 (e) de la notice)
(See § 19 (e) of the Notes)
(Zob. § 19 lit. e Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę)

19.

VI. AUTRES INSTANCES INTERNATIONALES TRAITANT OU AYANT TRAITÉ
L'AFFAIRE
STATEMENT CONCERNING OTHER INTERNATIONAL PROCEEDINGS
OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA PRZED INNYMI ORGANAMI
MIĘDZYNARODOWYMI

(Voir § 19 (f) de la notice)
(See § 19 (f) of the Notes)
(Zob. § 19 lit. f Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę)

20. Avez-vous soumis à une autre instance internationale d'enquête ou de règlement les griefs énoncés dans la présente requête? Si oui, fournir des indications détaillées à ce sujet.
Have you submitted the above complaints to any other procedure of international investigation or settlement? If so, give full details.
Czy przedstawiał Pan/przedstawiała Pani powyższe zarzuty w postępowaniu wyjaśniającym lub ugodowym przed innymi organami międzynarodowymi? Jeśli tak, należy przedstawić pełne dane dotyczące takiego postępowania.

VII. PIÈCES ANNEXÉES

**(PAS D'ORIGINAUX,
UNIQUEMENT DES COPIES ;
PRIÈRE DE N'UTILISER NI AGRAFE,
NI ADHÉSIF, NI LIEN D'AUCUNE SORTE)**

***LIST OF DOCUMENTS
ONLY PHOTOCOPIES,***

(NO ORIGINAL DOCUMENTS,

DO NOT STAPLE, TAPE OR BIND DOCUMENTS)

LISTA DOKUMENTÓW

***(NALEŻY DOŁĄCZYĆ WYŁĄCZNIE KOPIE
DOKUMENTÓW, NIE ORYGINAŁY.
NIE NALEŻY ZSZYWAĆ,
SKLEJAĆ ANI OPRAWIAĆ DOKUMENTÓW)***

(Voir chapitre § 19 (g) de la notice. Joindre copie de toutes les décisions mentionnées sous ch. IV et VI ci-dessus. Se procurer, au besoin, les copies nécessaires, et, en cas d'impossibilité, expliquer pourquoi celles-ci ne peuvent pas être obtenues. Ces documents ne vous seront pas retournés.)

(See § 19 (g) of the Notes. Include copies of all decisions referred to in Parts IV and VI above. If you do not have copies, you should obtain them. If you cannot obtain them, explain why not. No documents will be returned to you.)

(Zob. § 19 lit. g Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę. Należy załączyć kopie wszystkich orzeczeń, o których mowa wyżej w Części IV i VI. Jeżeli nie posiada Pan /Pani kopii, należy zwrócić się do właściwych instytucji o ich wydanie. Jeżeli uzyskanie dokumentów lub ich skopiowanie nie jest możliwe, proszę wyjaśnić dlaczego. Przesłane dokumenty nie będą Panu /Pani zwrócone).

21. a)
- b)
- c)

VIII. DÉCLARATION ET SIGNATURE
DECLARATION AND SIGNATURE
OŚWIADCZENIE I PODPIS

(Voir § 19 (h) de la notice)

(See § 19 (h) of the Notes)

(Zob. § 19 lit. h Informacji dla osób, które mają zamiar wnieść skargę)

Je déclare en toute conscience et loyauté que les renseignements qui figurent sur la présente formule de requête sont exacts.

I hereby declare that, to the best of my knowledge and belief, the information I have given in the present application form is correct.

Niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją wiedzą i przekonaniem informacje podane w niniejszym formularzu skargi są prawdziwe.

Lieu / Place / Miejsce

Date / Date / Data

(Signature du / de la requérant(e) ou du / de la représentant(e))

(Signature of the applicant or of the representative)

(Podpis skarżącego / skarżącej lub pełnomocnika)

Artykuł 4 – Terytorialny zakres stosowania

Każda Wysoka Układająca się Strona może w chwili podpisania lub ratyfikacji, bądź w jakimkolwiek późniejszym czasie, złożyć Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy deklarację wskazującą, w jakim stopniu zobowiązuje się do stosowania postanowień niniejszego Protokołu na terytoriach wymienionych w tej deklaracji, za których stosunki międzynarodowe państwo to odpowiada.

Każda Wysoka Układająca się Strona, która złożyła deklarację na podstawie ustępu poprzedzającego, może w każdym czasie złożyć następną deklarację, modyfikującą treść poprzednich lub wyłączającą stosowanie postanowień niniejszego Protokołu na jakimkolwiek terytorium.

Deklaracja złożona na podstawie niniejszego Artykułu będzie uważana za zgodną z ust. 1 Artykułu 56 Konwencji.

Artykuł 5 – Stosunek do Konwencji

Wysokie Układające się Strony uznają postanowienia Artykułu 1, 2, 3 i 4 niniejszego Protokołu za dodatkowe Artykuły Konwencji, a wszystkie przepisy Konwencji będą stosowane odpowiednio.

Artykuł 6 – Podpisanie i ratyfikacja

Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla Państw-Członków Rady Europy, które są sygnatariuszami Konwencji, i podlega ratyfikacji w tym samym czasie co Konwencja lub później. Protokół wejdzie w życie po złożeniu dziesięciu dokumentów ratyfikacyjnych. W stosunku do każdego sygnatariusza, który ratyfikuje protokół później, wchodzi on w życie w dniu złożenia ratyfikacji.

Dokumenty ratyfikacyjne składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy, który notyfikuje Państwom-Członkom, jakie państwa dokonały ratyfikacji.

Sporządzono w Paryżu, dnia 20 marca 1952 roku, w jednym egzemplarzu, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne; oryginał zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny przekaze uwierzytelnione odpisy każdemu z Rządów sygnatariuszy.

Protokół nr 4 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności gwarantujących niektóre prawa i wolności, inne niż już zawarte w Konwencji i w Pierwszym Protokole dodatkowym do Konwencji

Strasburg, 16 września 1963

Państwa-Sygnatariusze, Członkowie Rady Europy,

zdecydowane podjąć kroki zmierzające do zapewnienia wspólnych gwarancji niektórych praw i wolności, innych niż już zawarte w rozdziale I Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 roku (zwanej dalej "Konwencją") i w Artykułach od 1 do 3 Pierwszego Protokołu Dodatkowego do Konwencji, podpisanego w Paryżu 20 maja 1952 roku,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1 – Zakaz pozbawiania wolności za długi

Nikt nie może być pozbawiony wolności jedynie z powodu niemożności wykonania zobowiązania umownego.

Artykuł 2 – Prawo do swobodnego poruszania się

- 1 Każdy, kto przebywa legalnie na terytorium Państwa, ma prawo do swobodnego poruszania się i do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania na tym terytorium.
- 2 Każdy może swobodnie opuścić jakikolwiek kraj, włączając w to swój własny.
- 3 Korzystanie z tych praw nie może podlegać innym ograniczeniom niż te, które określa ustawa i które są konieczne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na bezpieczeństwo państwowe i publiczne, utrzymanie porządku publicznego, zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia lub moralności, lub ochronę praw i wolności innych osób.
- 4 Prawa wymienione w ustępie 1 mogą zostać poddane, w określonych rejonach, ustawowym ograniczeniom uzasadnionym interesem publicznym w społeczeństwie demokratycznym.

Artykuł 3 – Zakaz wydalania obywateli

- 1 Nikt nie może być wydany z terytorium Państwa, którego jest obywatelem, ani indywidualnie, ani w ramach wydalenia zbiorowego.
- 2 Nikt nie może być pozbawiony prawa wstępu na terytorium Państwa, którego jest obywatelem.

Artykuł 4 – Zakaz zbiorowego wydalania cudzoziemców

Zbiorowe wydalanie cudzoziemców jest zabronione.

Artykuł 5 – Terytorialny zakres stosowania

- 1 Każda Wysoka Układająca się Strona może w chwili podpisania bądź ratyfikacji niniejszego Protokołu, lub w jakimkolwiek późniejszym czasie, złożyć Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy deklarację wskazującą, w jakim stopniu zobowiązuje się do stosowania postanowień niniejszego Protokołu na terytoriach wymienionych w tej deklaracji, za których stosunki międzynarodowe odpowiada.
- 2 Każda Wysoka Układająca się Strona, która złożyła deklarację na podstawie ustępu poprzedzającego, może w każdym czasie złożyć następną deklarację modyfikującą treść poprzednich lub wyłączającą stosowanie postanowień niniejszego Protokołu na jakimkolwiek terytorium.
- 3 Deklarację złożoną na podstawie niniejszego Artykułu uznaje się za zgodną z ust. 1 Artykułu 56 Konwencji.
- 4 Terytorium każdego państwa, na którym stosuje się niniejszy Protokół na podstawie ratyfikacji bądź przyjęcia przez to Państwo, oraz każde terytorium, na którym stosuje się niniejszy Protokół na podstawie deklaracji złożonej przez to Państwo zgodnie z niniejszym Artykułem, uznaje się za terytoria odrębne w świetle odniesień do terytorium Państwa ujętych w Artykułach 2 i 3.
- 5 Każde Państwo, które złożyło deklarację na podstawie ustępu 1 lub 2 niniejszego Artykułu, może w każdym późniejszym czasie uznać w odniesieniu do jednego lub wielu terytoriów wymienionych w tej deklaracji kompetencję Trybunału do przyjmowania skarg od jednostek, organizacji pozarządowych lub grup, zgodnie z Artykułem 34 Konwencji w stosunku do wszystkich lub niektórych Artykułów 1-4 niniejszego Protokołu.

Artykuł 6 – Stosunek do Konwencji

Wysokie Ukladające się Strony uznają postanowienia Artykułów od 1 do 5 niniejszego Protokołu za dodatkowe Artykuły Konwencji, a wszystkie przepisy Konwencji będą stosowane odpowiednio.

Artykuł 7 – Podpisanie i ratyfikacja

- 1 Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla Państw-Członków Rady Europy, które są sygnatariuszami Konwencji; podlega ratyfikacji w momencie lub po ratyfikacji Konwencji. Wejdzie w życie po złożeniu pięciu dokumentów ratyfikacyjnych. W stosunku do każdego sygnatariusza, który dokona ratyfikacji później, Protokół wejdzie w życie w dniu złożenia dokumentów ratyfikacyjnych.
- 2 Dokumenty ratyfikacyjne składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy, który notyfikuje Państwom-Członkom dokonania ratyfikacji.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszy Protokół.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 16 września 1963 roku w jednym egzemplarzu, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne; oryginał zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny przekaze uwierzytelnione odpisy każdemu z Państw-Sygnatariuszy.

Protokół nr 6 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności dotyczący zniesienia kary śmierci

Strasburg, 28 kwietnia 1983

Państwa-Członkowie Rady Europy, sygnatariusze niniejszego Protokołu do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 roku (zwanej dalej "Konwencją"),

zważywszy, że zmiany, jakie nastąpiły w wielu Państwach-Członkach Rady Europy, wskazują na powszechną tendencję na rzecz zniesienia kary śmierci,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1 – Zniesienie kary śmierci

Znosi się karę śmierci. Nikt nie może być skazany na taką karę ani nie może nastąpić jej wykonanie.

Artykuł 2 – Kara śmierci w czasie wojny

Państwo może przewidzieć w swoich ustawach karę śmierci za czyny popełnione podczas wojny lub w okresie bezpośredniego zagrożenia wojną; kara ta będzie stosowana jedynie w przypadkach przewidzianych przez te ustawy i zgodnie z ich postanowieniami. Państwo zawiadomi Sekretarza Generalnego Rady Europy o odpowiednich postanowieniach tych ustaw.

Artykuł 3 – Zakaz derogacji

Żadne z postanowień niniejszego Protokołu nie może być uchylone na podstawie Artykułu 15 Konwencji.

Artykuł 4 – Zakaz składania zastrzeżeń

Niedopuszczalne są jakiegokolwiek zastrzeżenia wobec postanowień niniejszego Protokołu, składane na podstawie Artykułu 57 Konwencji.

Artykuł 5 – Terytorialny zakres stosowania

- 1 Każde Państwo w chwili podpisania lub w chwili składania dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia, może wskazać terytorium lub terytoria, na których niniejszy Protokół będzie stosowany.
- 2 Każde Państwo może w dowolnym późniejszym czasie, w drodze deklaracji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy, rozszerzyć stosowanie niniejszego Protokołu na inne terytorium wymienione w deklaracji. W stosunku do takiego terytorium protokół wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po dacie przyjęcia takiej deklaracji przez Sekretarza Generalnego.
- 3 Deklaracja złożona na podstawie dwóch poprzednich paragrafów w odniesieniu do jakiegokolwiek terytorium wymienionego w tej deklaracji może być wycofana w drodze zawiadomienia skierowanego do Sekretarza Generalnego. Wycofanie staje się skuteczne pierwszego dnia miesiąca następującego po dacie otrzymania takiego zawiadomienia przez Sekretarza Generalnego.

Artykuł 6 – Stosunek do Konwencji

Państwa-Strony uznają postanowienia Artykułów od 1 do 5 niniejszego Protokołu za dodatkowe Artykuły Konwencji, a wszystkie przepisy Konwencji stosuje się odpowiednio.

Artykuł 7 – Podpisanie i ratyfikacja

Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla Państw-Członków Rady Europy, sygnatariuszy Konwencji. Podlega on ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Państwo-Członek Rady Europy nie może ratyfikować, przyjąć lub zatwierdzić niniejszego Protokołu, jeżeli jednocześnie lub wcześniej nie ratyfikowano Konwencji. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia, składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Artykuł 8 – Wejście w życie

- 1 Niniejszy Protokół wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym pięć Państw-Członków Rady Europy wyrazi zgodę na związanie się niniejszym Protokołem zgodnie z postanowieniami Artykułu 7.
- 2 W stosunku do każdego Państwa-Członka, które później wyrazi zgodę na związanie się niniejszym Protokołem, wejdzie on w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 9 – Funkcje depozytariusza

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje Państwom-Członkom Rady Europy:

- a każde podpisanie;
- b złożenie każdego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia;
- c każdą datę wejścia w życie niniejszego Protokołu zgodnie z Artykułami 5 i 8;
- d każdy inny akt, ratyfikację lub zawiadomienie dotyczące niniejszego Protokołu.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszy Protokół.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 28 kwietnia 1983 roku w jednym egzemplarzu, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne; oryginał zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny przekaze uwierzytelnione odpisy każdemu Państwu-Członkowi Rady Europy.

Protokół nr 7 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Strasburg, 22 listopada 1984

Państwa-Członkowie Rady Europy, sygnatariusze niniejszego Protokołu,

zdecydowane poczynić na podstawie Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, podpisanej w Rzymie 4 listopada 1950 roku (zwanej dalej "Konwencją"), dalsze kroki zmierzające do zbiorowego zagwarantowania niektórych praw i wolności,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1 – Gwarancje proceduralne dotyczące wydalania cudzoziemców

- 1 Cudzoziemiec legalnie przebywający na terytorium jakiegokolwiek Państwa nie może być zeń wydalony, chyba że w wyniku decyzji podjętej zgodnie z ustawą i winien mieć możliwość:
 - a przedstawienia racji przeciwko wydaleniu;
 - b rozpatrzenia jego sprawy oraz
 - c bycia reprezentowanym dla tych celów przed właściwym organem albo osobą lub osobami wyznaczonymi przez ten organ.
- 2 Cudzoziemiec może być wydalony, bez uprzedniego wykorzystania swoich praw wymienionych w ustępie 1 a), b), c) niniejszego Artykułu, jeśli jest to konieczne z uwagi na porządek publiczny lub uzasadnione względami bezpieczeństwa państwowego.

Artykuł 2 – Prawo do odwołania w sprawach karnych

- 1 Każdy, kto został uznany przez sąd za winnego popełnienia przestępstwa, ma prawo do rozpatrzenia przez sąd wyższej instancji jego sprawy, tak w przedmiocie orzeczenia o winie, jak i co do kary. Korzystanie z tego prawa, a także jego podstawy, reguluje ustawa.
- 2 Wyjątki od tego prawa mogą być stosowane w przypadku drobnych przestępstw, określonych w ustawie, lub w przypadkach, gdy dana osoba była sądzona w pierwszej instancji przez sąd najwyższy albo została uznana za winną i skazana w wyniku zaskarżenia wyroku uniewinniającego sądu pierwszej instancji.

Artykuł 3 – Odszkodowanie za bezprawne skazanie

Każdemu skazanemu prawomocnie za przestępstwo, który odbył karę w wyniku takiego skazania, a następnie został uniewinniony lub ulaskawiony na tej podstawie, że nowy

lub nowo ujawniony fakt dowiódł, iż nastąpiła pomyłka sądowa, przysługuje odszkodowanie zgodnie z ustawą lub praktyką w danym Państwie, jeżeli nie udowodniono, że jest on całkowicie lub częściowo odpowiedzialny za nieujawnienie faktu we właściwym czasie.

Artykuł 4 – Zakaz ponownego sądzenia lub karania

- 1 Nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu przed sądem tego samego Państwa za przestępstwo, za które został uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem lub uniewinniony zgodnie z ustawą i zasadami postępowania karnego tego Państwa.
- 2 Postanowienia poprzedniego ustępu nie stoją na przeszkodzie wznowieniu postępowania zgodnie z ustawą i zasadami postępowania karnego danego Państwa, jeśli wyjdą na jaw nowo odkryte fakty lub jeśli w poprzednim postępowaniu popełniono poważną pomyłkę, która mogła mieć wpływ na wynik sprawy.
- 3 Żadne z postanowień niniejszego Artykułu nie może być uchylone na podstawie Artykułu 15 Konwencji.

Artykuł 5 – Równość małżonków

Małżonkom przysługują równe prawa i obowiązki o charakterze cywilno-prawnym w stosunkach wynikających z małżeństwa, tak pomiędzy nimi, jak w stosunkach z ich dziećmi, w trakcie trwania małżeństwa i w związku z jego rozwiązaniem. Niniejszy Artykuł nie stoi na przeszkodzie podjęciu przez Państwo środków koniecznych do zabezpieczenia dobra dzieci.

Artykuł 6 – Terytorialny zakres stosowania

- 1 Każde Państwo, w chwili podpisania lub w chwili składania dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia, może wskazać terytorium lub terytoria, na których niniejszy Protokół będzie stosowany, i określić zakres, w jakim zobowiązuje się stosować postanowienia niniejszego Protokołu w stosunku do tego lub tych terytoriów.
- 2 Każde Państwo może w każdym późniejszym czasie w drodze deklaracji skierowanej do Sekretarza Generalnego Rady Europy rozszerzyć stosowanie niniejszego Protokołu na inne terytorium wymienione w tej deklaracji. W stosunku do takiego terytorium Protokół wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie dwóch miesięcy od dnia przyjęcia takiej deklaracji przez Sekretarza Generalnego.
- 3 Każda deklaracja złożona zgodnie z dwoma poprzednimi ustępami może być, w stosunku do jakiegokolwiek terytorium wymienionego w takiej deklaracji, wycofana lub zmieniona przez zawiadomienie Sekretarza Generalnego. Wycofanie lub zmiana stają się skuteczne od pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie dwóch miesięcy od dnia przyjęcia takiego zawiadomienia przez Sekretarza Generalnego.
- 4 Deklaracja złożona na podstawie niniejszego Artykułu będzie uznana za zgodną z ustępem 1 Artykułu 56 Konwencji.
- 5 Terytorium każdego Państwa, na którym stosuje się niniejszy Protokół na podstawie ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia przez Państwo oraz każde terytorium, na którym stosuje się niniejszy Protokół na podstawie deklaracji złożonej przez to Państwo zgodnie z niniejszym Artykułem, mogą zostać uznane za terytoria odrębne w świetle odniesienia do terytorium Państwa ujętego w Artykule 1.

- 6 Każde Państwo, które złożyło deklarację na podstawie ustępu 1 lub 2 niniejszego Artykułu, może w każdym późniejszym czasie uznać w odniesieniu do jednego lub wielu terytoriów wymienionych w tej deklaracji kompetencję Trybunału do przyjmowania skarg od jednostek, organizacji pozarządowych lub grup, zgodnie z Artykułem 34 Konwencji w stosunku do wszystkich lub niektórych Artykułów 1-5 niniejszego Protokołu.

Artykuł 7 – Stosunek do Konwencji

Państwa-Strony uznają postanowienia Artykułów od 1 do 6 niniejszego Protokołu za dodatkowe Artykuły Konwencji, a wszystkie przepisy Konwencji stosuje się odpowiednio.

Artykuł 8 – Podpisanie i ratyfikacja

Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla Państw-Członków Rady Europy, sygnatariuszy Konwencji. Podlega on ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu. Państwo-Członek Rady Europy nie może ratyfikować, przyjąć lub zatwierdzić niniejszego Protokołu, jeżeli jednocześnie lub wcześniej nie ratyfikowano Konwencji. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia składa się Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy.

Artykuł 9 – Wejście w życie

- 1 Niniejszy Protokół wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie dwóch miesięcy od dnia, w którym siedem Państw-Członków Rady Europy wyrazi zgodę na związanie się niniejszym Protokołem zgodnie z postanowieniami Artykułu 8.
- 2 W stosunku do każdego Państwa-Członka, które później wyrazi zgodę na związanie się niniejszym Protokołem, wejdzie on w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie dwóch miesięcy od dnia złożenia dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia.

Artykuł 10 – Funkcje depozytariusza

Sekretarz Generalny Rady Europy notyfikuje Państwom-Członkom:

- a każde podpisanie bez zastrzeżenia odnośnie Państwom-Członkom;
- b złożenie każdego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia;
- c każdą datę wejścia w życie niniejszego Protokołu zgodnie z Artykułami 6 i 9;
- d każdy inny akt, notyfikację lub deklarację dotyczącą niniejszego Protokołu.

Na dowód czego niżej podpisani, będąc do tego należycie upoważnieni, podpisali niniejszy Protokół.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 22 listopada 1984, w jednym egzemplarzu, w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne; oryginał zostanie złożony w archiwach Rady Europy. Sekretarz Generalny przekaże uwierzytelnione odpisy każdemu Państwu-Członkowi Rady Europy.

INFORMACJA
dla osób, które mają zamiar wnieść skargę do
EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA

I. JAKIEGO RODZAJU SPRAWY MOGĄ BYĆ ROZPATRYWANE PRZEZ TRYBUNAŁ?

1. Europejski Trybunał Praw Człowieka jest instytucją międzynarodową, która rozpoznaje skargi osób zarzucających naruszenie praw zawartych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Konwencja jest umową międzynarodową, na mocy której wiele państw europejskich zobowiązało się do zapewnienia **pewnych podstawowych praw**. Prawa te są zawarte w Konwencji i w protokołach dodatkowych nr 1, 4, 6, 7, 12 i 13. Protokoły te zostały ratyfikowane tylko przez niektóre państwa. Należy zatem dokładnie zapoznać się z ich treścią oraz z listą ratyfikacji (w załączeniu).

2. Skargę do Trybunału może wnieść osoba, która jest ofiarą naruszenia prawa lub praw zawartych w Konwencji przez którekolwiek z państw-stron Konwencji. Naruszenie to musi dotyczyć jej **bezpośrednio i osobiście**.

3. Trybunał może rozpatrywać jedynie zarzuty naruszenia **prawa lub praw zawartych w Konwencji i w protokołach dodatkowych**. Nie jest on sądem odwoławczym od decyzji sądów krajowych i nie może unieważniać lub zmieniać wydanych przez nie orzeczeń. Trybunał nie może także w Pani/Pana imieniu interweniować bezpośrednio u władz, których dotyczy skarga.

4. Trybunał może rozpatrywać jedynie skargi przeciwko państwom, które ratyfikowały Konwencję lub dany protokół dodatkowy. Nie może on rozpatrywać zarzutów dotyczących wydarzeń, które miały miejsce przed ratyfikacją. Daty ratyfikacji są wyszczególnione w niniejszym dokumencie.

5. Przedmiotem skargi do Trybunału mogą być wyłącznie działania lub zaniechania **władz publicznych** (parlamentu, organów administracyjnych, sądów itp.) jednego z państw. **Trybunał nie rozpatruje skarg skierowanych przeciwko osobom fizycznym lub organizacjom prywatnym.**

6. Zgodnie z art. 35 § 1 Konwencji Trybunał może rozpatrywać sprawy dopiero **po wyczerpaniu wszystkich dostępnych w danym państwie środków odwoławczych** oraz jeżeli skarga została wniesiona **w ciągu sześciu miesięcy od daty podjęcia ostatecznej decyzji**. Trybunał nie może rozpoznać skargi, która nie spełnia tych kryteriów dopuszczalności.

7. Wymóg wyczerpania wszystkich środków odwoławczych oznacza, że przed wniesieniem skargi do Trybunału należy uzyskać decyzję w sądach krajowych w sprawie będącej przedmiotem skargi, łącznie z orzeczeniem wydanym w wyniku odwołania do właściwego sądu najwyższej instancji. W razie niewykorzystania środka odwoławczego należy wykazać, że byłby on nieskuteczny.

8. Ze środków prawnych należy korzystać **zgodnie z procedurą krajową**, a w tym przestrzegać przewidzianych prawem wewnętrznym terminów do ich wniesienia. Jeżeli, na przykład, odwołanie zostało odrzucone z powodu przekroczenia terminu, nieprzestrzegania przepisów dotyczących właściwości lub innych wymogów formalnych, Trybunał nie będzie mógł rozpoznać sprawy.

9. Natomiast, jeżeli przedmiotem skargi jest prawomocny wyrok sądowy, ostateczny po wykorzystaniu procedury odwoławczej przed istniejącymi instancjami sądowymi

Informacja dla osób, które mają zamiar wnieść skargę
do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

lub administracyjnymi, to nie ma potrzeby podejmowania starań o wznowienie postępowania. Nie jest również konieczne korzystanie z takich środków, jak wnioski o ułaskawienie czy też o zastosowanie amnestii. Wnioski do parlamentu, premiera, ministra lub rzecznika praw obywatelskich nie są uznawane za skuteczne środki odwoławcze, które należy wykorzystać przed wniesieniem skargi.

10. Skargę do Trybunału należy wnieść nie później niż w ciągu **sześciu miesięcy** od dnia wydania decyzji przez najwyższy sąd krajowy lub inny organ rozstrzygający dany rodzaj spraw. **Bieg terminu sześciu miesięcy rozpoczyna się w dniu doręczenia Pani/Panu, bądź Pani/Pana pełnomocnikowi, ostatecznej decyzji wydanej w zwykłym toku instancji.** Późniejsze oddalenie wniosku (skargi) o wznowienie postępowania, wniosku o ułaskawienie czy też o amnestię nie ma wpływu na bieg tego terminu.

11. Bieg sześciomiesięcznego terminu zostaje przerwany, gdy Trybunał otrzyma **pierwszy list** jasno (nawet w sposób ogólny) przedstawiający przedmiot skargi, którą zamierza Pani/Pan wnieść do Trybunału, bądź też wypełniony formularz skargi. Sama prośba o informację nie wystarcza do wstrzymania biegu terminu.

12. Dla informacji, ponad **90 % skarg rozpatrywanych przez Trybunał** uznawanych jest za niedopuszczalne z powodu niedotrzymania jednego lub więcej z ww. warunków dopuszczalności skargi.

II. JAK WNEŚĆ SKARGĘ DO TRYBUNAŁU

13. **Językami urzędowymi** Trybunału są angielski i francuski, ale można również, o ile jest to dla Pani/Pana łatwiejsze, pisać do Kancelarii w języku urzędowym jednego z państw, które ratyfikowały Konwencję. Na początkowym etapie postępowania może Pani/Pan również otrzymywać korespondencję w tym języku od Kancelarii Trybunału. Jednakże na późniejszym etapie postępowania, tzn. jeśli Trybunał nie uzna na podstawie akt sprawy Pani/Pana skargi za niedopuszczalną, ale zdecyduje poprosić Rząd o udzielenie pisemnego stanowiska w kwestii stawianych przez Panią/Pana zarzutów, wszelka korespondencja Kancelarii Trybunału będzie prowadzona w języku angielskim lub francuskim, zaś Pani/Pan lub Pani/Pana pełnomocnik będą co do zasady zobowiązani przedkładać wszelkie dalsze pisma procesowe w języku angielskim lub francuskim.

14. Skargi do Trybunału mogą być wnoszone wyłącznie drogą pocztową (nie telefonicznie). Jeżeli wyśle Pani/Pan swoją skargę za pomocą poczty elektronicznej (e-mail) lub faksu, konieczne jest następnie nadesłanie potwierdzenia pocztą. **Nie ma potrzeby osobistego stawiennictwa w Strasburgu i ustnego przedstawiania skargi.**

15. Wszelką korespondencję związaną ze skargą należy przesyłać na adres:

The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 STRASBOURG CEDEX.

Proszę **nie zszywać, nie sklejać taśmą, ani w żaden inny sposób nie oprawiać** korespondencji ani dokumentów przesyłanych do Trybunału. Wszystkie arkusze powinny być ponumerowane w kolejności.

16. W odpowiedzi na Pani/Pana pierwszy list lub formularz skargi Kancelaria Trybunału poinformuje Panią/Pana o założeniu **akt sprawy (na numer których należy powoływać się w dalszej korespondencji)** oraz prześle zestaw kodów kreskowych, którymi należy oznaczyć późniejszą korespondencję do Trybunału. Następnie Kancelaria może zwrócić się do Pani/Pana o przedstawienie dodatkowych informacji, dokumentów bądź szczegółów dotyczących skargi. Kancelaria nie udziela informacji na temat prawa państwa, przeciw któremu skierowana jest skarga, ani porad prawnych w zakresie stosowania i wykładni prawa krajowego.

Informacja dla osób, które mają zamiar wnieść skargę
do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

17. W Pani/Pana interesie jest **niezwłoczne odpowiadanie na korespondencję Kancelarii**. W razie opóźnienia w odpowiedzi bądź braku odpowiedzi Trybunał może uznać, że jest Pani/Pan zainteresowana/y kontynuacją postępowania przed Trybunałem.

18. Jeżeli uważa Pani/Pan, że naruszono jedno z praw zagwarantowanych przez Konwencję lub przez protokoły dodatkowe, oraz że skarga spełnia wymienione wyżej warunki, **powinna Pani/powinien Pan uważnie i czytelnie wypełnić formularz skargi oraz odesłać go, wraz ze wszystkimi dokumentami niezbędnymi do rozpatrzenia skargi, w możliwie najkrótszym czasie, nie później niż w terminie ośmiu tygodni od daty pierwszego listu Kancelarii Trybunału**. Jeżeli formularz skargi nie zostanie odesłany w terminie ośmiu tygodni, dla ustalenia czy termin sześciu miesięcy określony w art. 35 par. 1 Konwencji został dotrzymany (patrz punkty 6 i 10 powyżej), za datę złożenia skargi zostanie przyjęta data wysłania przez Panią/Pana wypełnionego formularza skargi, a nie data pierwszego listu do Trybunału. Jeżeli formularz skargi nie zostanie odesłany w terminie sześciu miesięcy od daty jego wysłania do Pani/Pana, Trybunał uzna, że nie jest Pani/Pan zainteresowana/y kontynuacją postępowania przed Trybunałem, zaś akta założone dla tej skargi zostaną zniszczone.

19. Wypełniając formularz skargi należy:

(a) przedstawić informacje dotyczące stron postępowania przed Trybunałem (część I formularza skargi); dołączając osobny arkusz dla każdego ze skarżących, jeśli jest to konieczne, oraz formularz (formularze) pełnomocnictwa, jeśli wyznaczył/a Pan/Pani pełnomocnika;

(b) przedstawić w sposób jasny i zwięzły informacje dotyczące faktów związanych ze skargą (część II). Należy opisać wydarzenia w takiej kolejności, w jakiej one nastąpiły z podaniem dokładnych dat. W przypadku, gdy stawiane zarzuty dotyczą wielu spraw (na przykład różnych postępowań sądowych), należy każdą z nich opisać osobno;

(c) wyjaśnić w sposób możliwie najbardziej precyzyjny, jakie przepisy Konwencji (część III) stanowią podstawę stawianych przez Panią/Pana zarzutów oraz wyjaśnić dlaczego, Pani/Pana zdaniem, fakty przedstawione w części II formularza wskazują na naruszenie tych przepisów;

(d) przedstawić informacje potwierdzające, że spełnił/a Pan/Pani kryteria dopuszczalności skargi (wykorzystanie krajowych środków odwoławczych i termin sześciu miesięcy) (część IV). Proszę przedstawić te informacje osobno dla każdego zarzutu;

(e) w sposób zwięzły wyjaśnić, co Pani/Pan chce osiągnąć poprzez skargę do Trybunału (część V);

(f) podać informacje, czy Pan/Pani przedstawiał/a kiedykolwiek zarzuty zawarte w tej skardze innym organom międzynarodowym w celu zbadania lub rozstrzygnięcia (część VI). Jeżeli tak, należy przedstawić pełne dane, łącznie z nazwą organu, do którego zarzuty były kierowane, datami oraz informacjami dotyczącymi przebiegu postępowania, oraz podjętych decyzji;

(g) załączyć do skargi listę wszystkich wyroków i decyzji wspomnianych w części IV i VI, jak również wszelkich innych dokumentów, które chciałby Pan/Pani przedstawić Trybunałowi jako dowody (protokoły rozpraw, oświadczenia świadków, itd.) (część VII). Jeżeli jeszcze Pan/Pani tego nie zrobił/a, proszę załączyć również kopie ww. dokumentów. **Przesłane dokumenty nie zostaną Pani/Panu zwrócone. Jest zatem w Pani/Pana interesie przesłanie kopii dokumentów, a nie ich oryginałów;**

(h) podpisać się pod oświadczeniem. W przypadku, gdy oświadczenie jest podpisane przez przedstawiciela skarżącego, należy dołączyć odpowiednio wypełniony formularz pełnomocnictwa (chyba że został on przedłożony wcześniej);

Informacja dla osób, które mają zamiar wnieść skargę
do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

20. Co do zasady, informacje zawarte w dokumentach złożonych przez Panią/Pana w Kancelarii Trybunału, w tym dane osobowe i informacje umożliwiające bezpośrednią identyfikację osób, mogą być dostępne publicznie. Ponadto, tego typu informacje mogą być umieszczone w bazie danych Trybunału (HUDOC) dostępnej za pośrednictwem Internetu, jeżeli zostaną one zawarte w opisie stanu faktycznego skargi sporządzonym w celu zawiadomienia rządu o wniesieniu skargi, lub w postanowieniu o dopuszczalności skargi, postanowieniu o skreśleniu skargi z listy spraw Trybunału, albo w wyroku. Jeżeli nie życzy sobie Pani/Pan ujawnienia tożsamości, należy o tym poinformować Trybunał oraz wskazać przyczyny odstąpienia od zasady jawności w postępowaniu przed Trybunałem. Trybunał może zezwolić na zachowanie **anonimowości** w wyjątkowych i należycie uzasadnionych wypadkach.

21. Na etapie składania wstępnej skargi nie musi być Pani/Pan reprezentowana/ przez prawnika, ani Pani/Pana pełnomocnik nie musi być prawnikiem. Jeśli zamierza Pan/Pani wyznaczyć **prawnika lub innego pełnomocnika**, do formularza skargi należy dołączyć **dokument pełnomocnictwa dla tej osoby** do reprezentowania Pani/Pana w postępowaniu. Pełnomocnik osoby prawnej (spółki, stowarzyszenia itp.) lub grupy osób ma obowiązek przedstawić dokument potwierdzający prawo do występowania w ich imieniu.

22. Trybunał nie zasądza **zwrotu kosztów** sporządzenia wstępnej skargi przez prawnika. Na późniejszym etapie postępowania, po powiadomieniu rządu o wniesieniu skargi i zwróceniu się do rządu z prośbą o przedstawienie pisemnego stanowiska, skarżący może ubiegać się o bezpłatną pomoc prawną, jeżeli nie posiada wystarczających środków na pokrycie kosztów reprezentacji prawnej oraz jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania w sprawie.

23. Pani/Pana sprawa będzie rozpoznana przez Trybunał **bez pobierania opłat sądowych**. Nie jest wskazane osobiste stawiennictwo skarżącego w Trybunale, ponieważ postępowanie we wstępnej fazie ma charakter pisemny. Kancelaria Trybunału będzie Pana/Panią na bieżąco informowała o przebiegu postępowania w sprawie.

Państwo	Konwencja CETS 005 ¹	Protokół nr 1 CETS 009	Protokół nr 4 CETS 046	Protokół nr 6 CETS 114	Protokół nr 7 CETS 117	Protokół nr 12 CETS 177	Protokół nr 13 CETS 187
Albania	02/10/96	02/10/96	02/10/96	01/10/00	01/01/97	01/04/05	01/06/07
Andora	22/01/96	06/05/08	06/05/08	01/02/96	01/08/08	01/09/08	01/07/03
Armenia	26/04/02	26/04/02	26/04/02	01/10/03	01/07/02	01/04/05	
Austria	03/09/58	03/09/58	18/09/69	01/03/85	01/11/88		01/05/04
Azerbejdżan	15/04/02	15/04/02	15/04/02	01/05/02	01/07/02		
Belgia	14/06/55	14/06/55	21/09/70	01/01/99			01/10/03
Bośnia i Hercegowina	12/07/02	12/07/02	12/07/02	01/08/02	01/10/02	01/04/05	01/11/03
Bułgaria	07/09/92	07/09/92	04/11/00	01/10/99	01/02/01		01/07/03
Chorwacja	05/11/97	05/11/97	05/11/97	01/12/97	01/02/98	01/04/05	01/07/03
Cypr	06/10/62	06/10/62	03/10/89	01/02/00	01/12/00	01/04/05	01/07/03
Czarnogóra	06/06/06	06/06/06	06/06/06	06/06/06	06/06/06	06/06/06	06/06/06
Dania	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/11/88		01/07/03
Estonia	16/04/96	16/04/96	16/04/96	01/05/98	01/07/96		01/06/04
Finlandia	10/05/90	10/05/90	10/05/90	01/06/90	01/08/90	01/04/05	01/03/05
Francja	03/05/74	03/05/74	03/05/74	01/03/86	01/11/88		01/02/08
Grecja	28/11/74	28/11/74		01/10/98	01/11/88		
Gruzja	20/05/99	07/06/02	13/04/00	01/05/00	01/07/00	01/04/05	01/09/03
Hiszpania	04/10/79	27/11/90		01/03/85		01/06/08	
Holandia	31/08/54	31/08/54	23/06/82	01/05/86		01/04/05	01/06/06
Irlandia	03/09/53	18/05/54	29/10/68	01/07/94	01/11/01		01/07/03
Islandia	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/06/87	01/11/88		01/03/05
Liechtenstein	08/09/82	14/11/95	08/02/05	01/12/90	01/05/05		01/07/03
Litwa	20/06/95	24/05/96	20/06/95	01/08/99	01/09/95		01/05/04
Luksemburg	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/07/89	01/07/06	01/07/06

² Niektóre Państwa złożyły deklaracje lub zastrzeżenia zmieniające zakres ich zobowiązań wynikających z Konwencji i protokołów. Szczegółowe informacje są dostępne na stronie internetowej Trybunału, www.echr.coe.int, lub w Kancelarii Trybunału.

Państwo	Konwencja CETS 005 ¹	Protokół nr 1 CETS 009	Protokół nr 4 CETS 046	Protokół nr 6 CETS 114	Protokół nr 7 CETS 117	Protokół nr 12 CETS 177	Protokół nr 13 CETS 187
Łotwa	27/06/97	27/06/97	27/06/97	01/06/99	01/09/97		
Macedonia	10/04/97	10/04/97	10/04/97	01/05/97	01/07/97	01/04/05	01/11/04
Malta	23/01/67	23/01/67	05/06/02	01/04/91	01/04/03		01/07/03
Mołdawia	12/09/97	12/09/97	12/09/97	01/10/97	01/12/97		01/02/07
Monako	30/11/05		30/11/05	01/12/05	01/02/06		01/03/06
Niemcy	03/09/53	13/02/57	01/06/68	01/08/89			01/02/05
Norwegia	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/11/88	01/01/89		01/12/05
Polska	19/01/93	10/10/94	10/10/94	01/11/00	01/03/03		
Portugalia	09/11/78	09/11/78	09/11/78	01/11/86	01/03/05		01/02/04
Republika Czeska	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93		01/11/04
Rumunia	20/06/94	20/06/94	20/06/94	01/07/94	01/09/94	01/11/06	01/08/03
Rosja	05/05/98	05/05/98	05/05/98		01/08/98		
San Marino	22/03/89	22/03/89	22/03/89	01/04/89	01/06/89	01/04/05	01/08/03
Serbia	03/03/04	03/03/04	03/03/04	01/04/04	01/06/04	01/04/05	01/07/04
Słowacja	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93		01/12/05
Słowenia	28/06/94	28/06/94	28/06/94	01/07/84	01/09/94		01/04/04
Szwajcaria	28/11/74			01/11/87	01/11/88		01/07/03
Szwecja	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/11/88		01/08/03
Turcja	18/05/54	18/05/54		01/12/03			01/06/06
Ukraina	11/09/97	11/09/97	11/09/97	01/05/00	01/12/97		01/07/03
Węgry	05/11/92	05/11/92	05/11/92	01/12/92	01/02/93		01/11/03
Włochy	26/10/55	26/10/55	27/05/82	01/01/89	01/02/92		
Zjednoczone Królestwo	03/09/53	18/05/54		01/06/99		01/07/06	01/02/04

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

PEŁNOMOCNICTWO¹

(Art. 36 Regulaminu Trybunału)

Ja,

.....
(nazwisko i adres skarżącego)

niniejszym upoważniam

.....
(nazwisko i adres przedstawiciela)

do reprezentowania mnie w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka,
i w jakichkolwiek innych późniejszych postępowaniach na podstawie Europejskiej Konwencji
Praw Człowieka, dotyczących mojej skargi przyjętej zgodnie z artykułem 34 Konwencji
przeciwko

.....
(właściwe Państwo)

dnia

(data pierwszego listu)

.....
(miejsowość i data)

.....
(podpis skarżącego)

Niniejszym przyjmuję pełnomocnictwo

.....
(podpis pełnomocnika)

¹ Formularz ten musi być wypełniony i podpisany przez każdego skarżącego, który życzy sobie być reprezentowanym przed Trybunałem oraz przez prawnika lub inną osobę.